

Medlemmernes udsathed for vold og trusler i folkeskolen

**Udtræk fra Danmarks
Lærerforenings
Medlemsundersøgelse
2023/2024**

Indhold

Indhold	2
Indledning	3
Vold, trusler og magtanvendelse	4
Fysisk vold	6
Trusler om vold.....	8
Magtanvendelse	9
Metode	10

Indledning

Danmarks Lærerforening har siden 2013 gennemført medlemsundersøgelser blandt alle medlemmer på arbejdsmarkedet. Medlemsundersøgelserne er gennemført i 2013, 2015, 2017, 2019, 2021/22 og i 2023/2024. I denne rapport fremgår resultaterne for medlemsundersøgelsen 2023/2024. Resultaterne er baseret på svar fra 11.795 medlemmer, der arbejder i kommunale folkeskoler og specialskoler som lærere eller børnehaveklasseledere. Årets undersøgelse er gennemført med en svarprocent på 27 pct. og det høje antal svar, sammenholdt med den gode svarprocent, betyder at den statistiske usikkerhed på resultaterne af årets undersøgelse ligger på under +/- 1 pct.

Igennem rapporten sammenlignes resultaterne af årets undersøgelse med resultaterne fra tidligere år. For mange spørgsmål er det muligt at følge udviklingen helt tilbage fra 2013 og frem. For andre spørgsmål er det kun muligt at sammenligne med resultaterne målingen i 2019 og/eller målingen i 2021/2022, da spørgsmålene i medlemsundersøgelsen løbende er blevet opdateret. Nogle spørgsmål er stillet for første gang i år og kan ikke sammenlignes med tidligere målinger.

Alle resultater i undersøgelsen er analyseret for, om der er en statistisk signifikante forskelle i medlemmernes svar, når de inddeles i alder, køn, stilling og skoletype. I de tilfælde, hvor der er væsentlige forskelle i medlemmernes svar, er det fremhævet i teksten. Hvis der ikke er væsentlige forskelle, er det ikke beskrevet.

Vold, trusler og magtanvendelse

Medlemmerne har siden 2019 svaret på spørgsmål om vold, trusler og magtanvendelse. De er blevet spurgt om, om de inden for de seneste 12 måneder har været udsat for fysisk vold, trusler om vold eller været nødsaget til at anvende magt i deres arbejde.

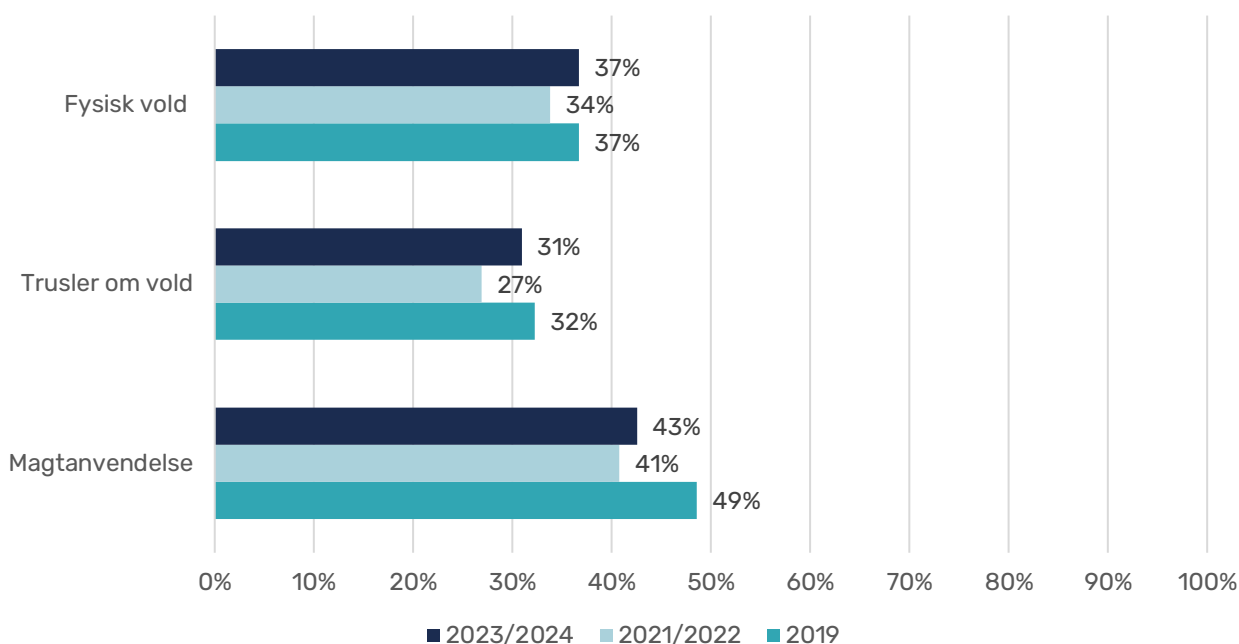
Fysisk vold blev defineret for medlemmerne som angreb mod kroppen, fx spark, slag, skub, benspænd, kast med genstande, bid, niv, krads og spyt. Medlemmerne fik beskrevet, at trusler om vold kan være mundtlige og udtrykkes fx som trusler mod dem, deres familie eller venner, trusler mod ejendele, men også tavse i form af knyttede næver, tegninger mv.

Mere end hvert tredje medlem, nærmere bestemt 37 pct. af medlemmerne, har inden for de seneste 12 måneder været udsat for fysisk vold på deres arbejdsplads. Danmarks Lærerforenings medlemsundersøgelse fra 2021/2022 viste, at volden i næsten alle tilfælde (98 pct.) stammer fra elever.

Knap hvert tredje medlem, 31 pct., har inden for de seneste 12 måneder oplevet trusler om vold. Endelig har 43 pct. af medlemmerne anvendt magt i arbejdet inden for det seneste år.

Det gælder for både vold, trusler og magtanvendelse, at niveauet det seneste år er væsentligt højere end det var i 2021/2022, men samtidig enten er på niveau med eller lavere end i 2019. Det lave niveau af både vold, trusler og magtanvendelse i 2021/2022 sammenlignet med de to andre målinger kan formentlig tilskrives, at lærerne generelt var mindre fysisk sammen med deres elever i løbet af 2021 på grund af coronanedlukningerne.

Figur 1: Udvikling i andel der har oplevet vold, trusler eller været nødsaget til at anvende magt på deres arbejdsplads én eller flere gange inden for et år

Kilde: Danmarks Lærerforening, januar 2024

Note: n 2023/2024 = 11.586. Figuren viser andelen, der har oplevet hhv. fysisk vold, trusler om vold og anvendt magt en eller flere gange inden for et år.

Der er stor forskel på hvor ofte medlemmerne er udsat for vold, når der ses på, hvor og i hvilken stilling de er ansat. Medlemmerne på specialskolerne oplever i langt højere grad både vold, trusler og gør i højere grad brug af magtanvendelse end medlemmer, der arbejder på almenområdet. 74 pct. af medlemmer på specialskoler har oplevet vold, mens det gælder for 34 pct. af medlemmerne på almenområdet. 9 pct. af medlemmerne på specialskoler er dagligt udsat for vold, og 21 pct. er ugentligt udsat for fysisk vold. De tilsvarende andele blandt medlemmer i folkeskolen er 1 og 3 pct. 58 pct. af medlemmer på specialskoler er blevet truet, mens det gælder for 28 pct. af medlemmerne på almenområdet. 63 pct. af medlemmerne på specialskoler har anvendt magt, mens det gælder for 41 pct. af medlemmerne i folkeskolen.

Medlemmer i indskolingen er langt mere udsatte for vold, end medlemmer der ikke underviser i indskolingen. 51 pct. af de medlemmer, der underviser i indskolingen, har været udsat for vold inden for det seneste år, mens det gælder for 26 pct. af de medlemmer, der ikke underviser i indskolingen.

Ser man på stilling i stedet for skoletype, viser der sig også nogle forskelle. Børnehaveklasselederne er uanset skoletype oftere udsat for fysisk vold end medlemmer, der arbejder som lærere, da hele 60 pct. af børnehaveklasselederne inden for det seneste år har været udsat for vold, og 59 pct. har anvendt magt. Det samme gælder for hhv. 35 og 41 pct. af medlemmer, der arbejder som lærere. Dog er der ikke forskel på niveauet af trusler mellem lærere og børnehaveklasseledere.

Folkeskolelærere er oftere udsat for vold og trusler end den gennemsnitlige lønmodtager. Ifølge Arbejdstilsynets *Nationale Overvågning af Arbejds miljøet blandt Lønmodtagere*, som er en landsdækkende spørgeskemaundersøgelse gennemført i første halvår af 2023, var det 4,7 pct. af alle lønmodtagere, der havde oplevet vold indenfor de seneste 12 måneder. Undervisning er som branche den tredje mest udsatte branche, når det kommer til vold. Undervisning er kun overgået af *Døgninstitutioner og hjemmepleje* samt *Daginstitutioner*. I Arbejdstilsynets undersøgelse fremgår det, at 12,2 pct. af alle ansatte i

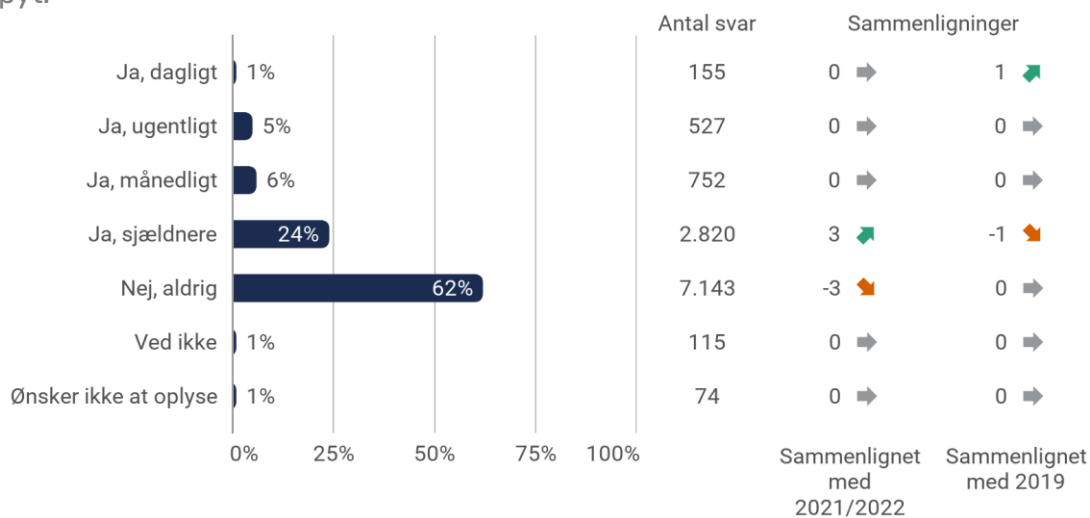
undervisningsbranchen har været udsat for vold. I forhold til trusler er folkeskolelærere også mere udsat end den gennemsnitlige lønmodtager.¹

Fysisk vold

Herunder fremgår de specifikke resultater for medlemmernes svar på spørgsmål om fysisk vold. Der fremgår også sammenligninger med 2019 og 2021/22.

Figur 2: Har du inden for de sidste 12 måneder været udsat for fysisk vold på din arbejdsplads?

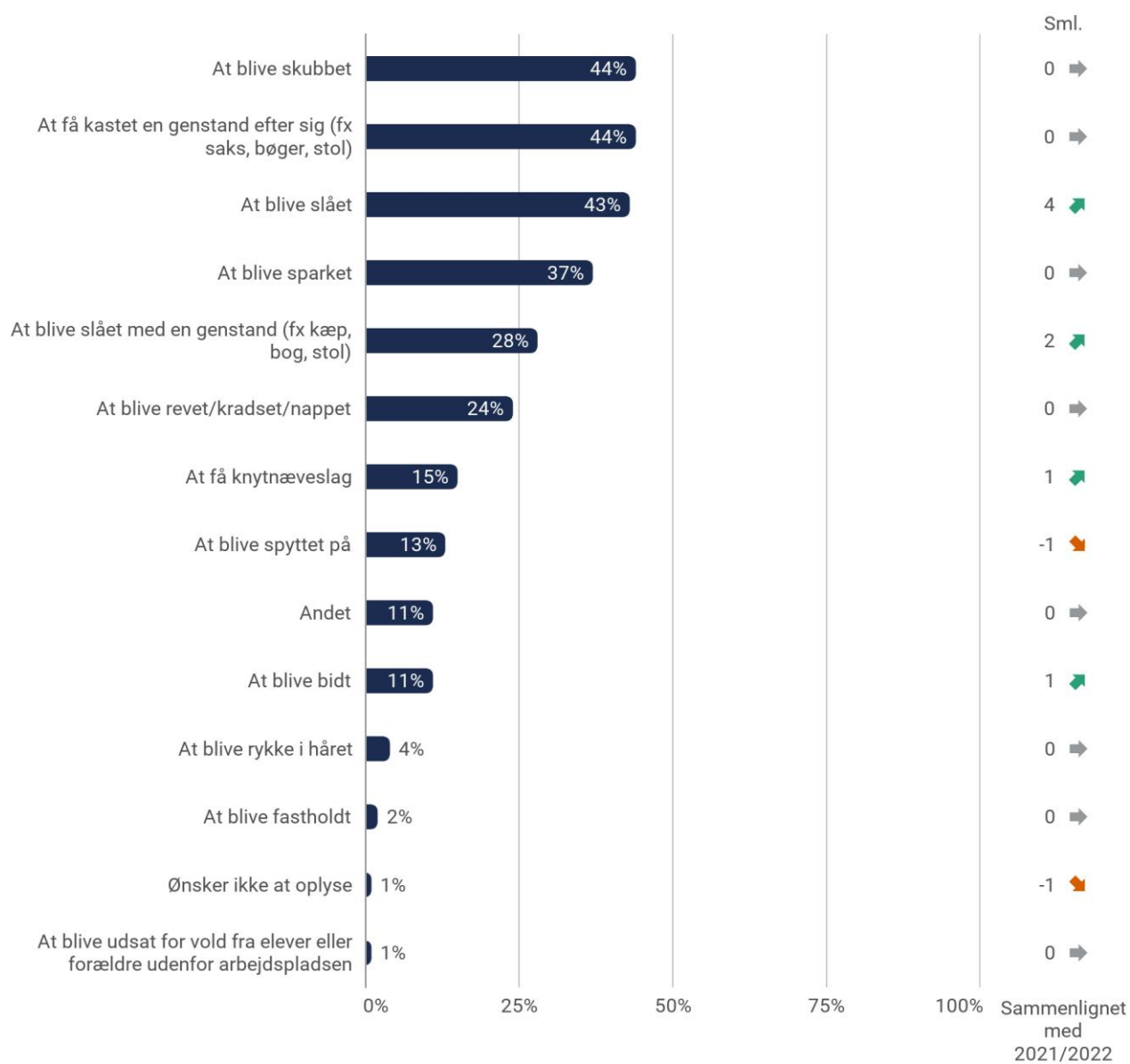
Fysisk vold er angreb mod kroppen fx spark, slag, skub, benspænd, kast med genstande, bid, niv, krads og spyt.

N = 11.586

¹ Arbejdstilsynet, 2023. National Overvågning af Arbejds miljøet blandt Lønmodtagere (NOA-L).

Figur 3: Hvilke af følgende hændelser har du været udsat for?
(Vælg minimum ét svar)

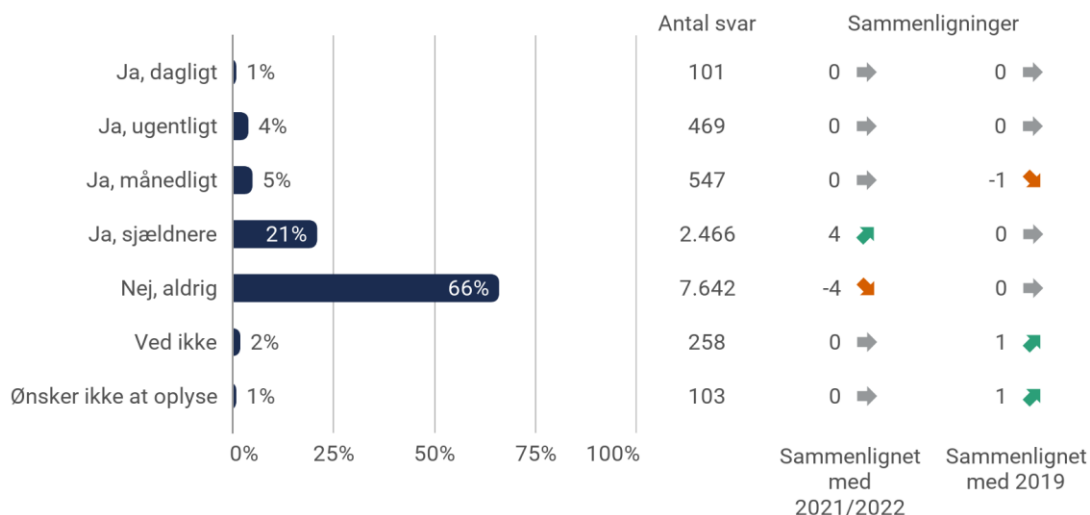
Note: Spørgsmålet er kun stillet til de medlemmer, der har sagt ja til, at de har været udsat for fysisk vold inden for de seneste 12 måneder. N = 4.254. Spørgsmålet blev ikke stillet i 2019.

Trusler om vold

Herunder fremgår de specifikke resultater for medlemmernes svar på spørgsmål om trusler om vold. Der fremgår også sammenligninger med 2019 og 2021/22.

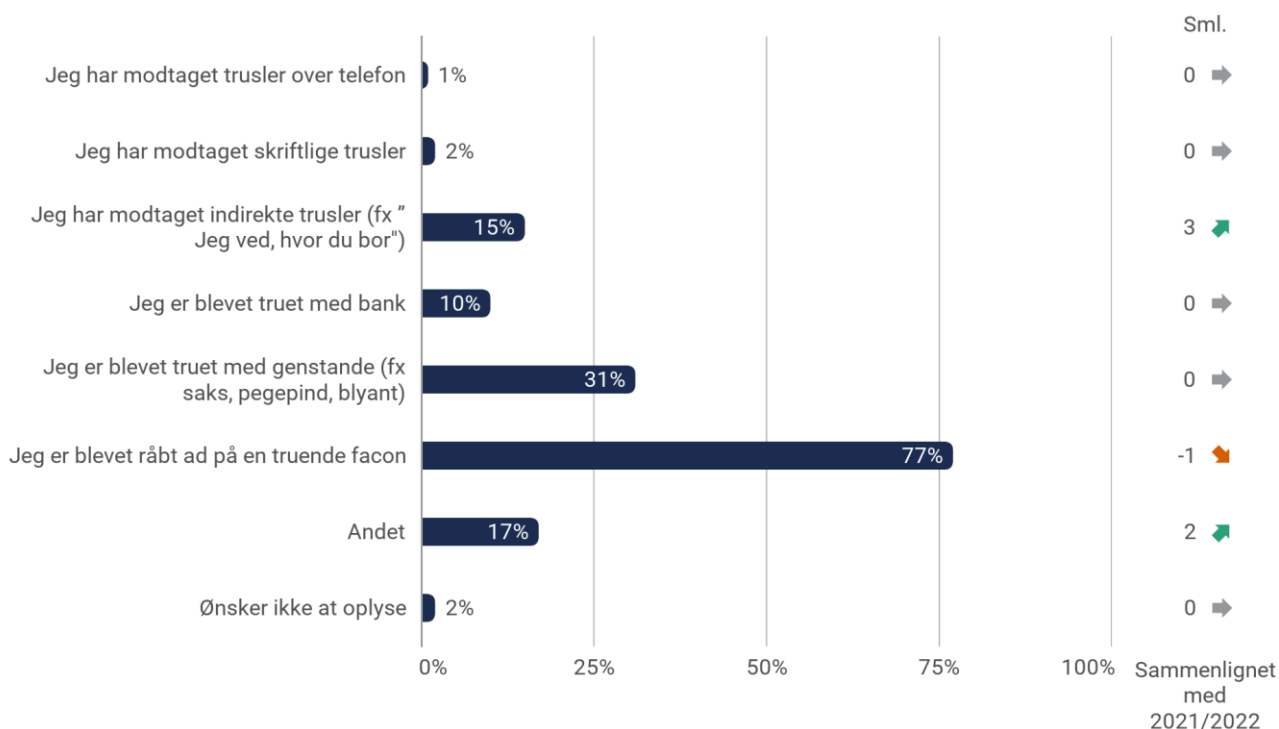
Figur 4: Har du inden for de sidste 12 måneder været udsat for trusler om vold på din arbejdsplads?

Trusler om vold kan være mundtlige og udtrykkes fx som trusler mod dig, din familie eller venner, trusler mod ejendele, men også tavse i form af knyttede næver, tegninger mv.

N = 11.586.

Figur 5: Hvordan er du blevet truet? (Vælg minimum ét svar)

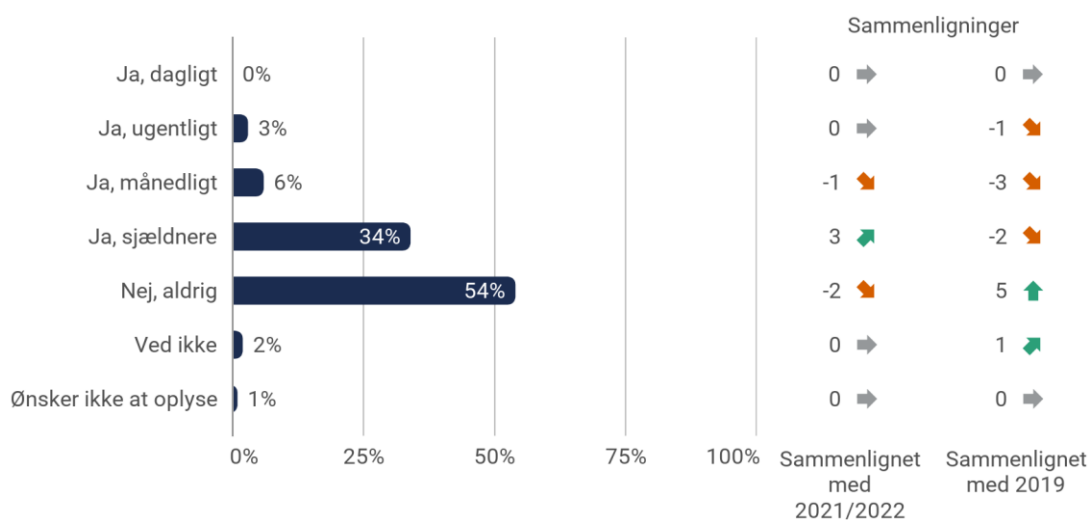

Note: Spørgsmålet er kun stillet til de medlemmer, der har sagt ja til, at de er blevet truet inden for de seneste 12 måneder. N = 3.583. Spørgsmålet blev ikke stillet i 2019.

Magtanvendelse

Herunder fremgår de specifikke resultater for medlemmernes svar på spørgsmål om magtanvendelse. Der fremgår også sammenligninger med 2019 og 2021/22.

Figur 6: Har du inden for de seneste 12 måneder været nødsaget til at bruge magt i dit arbejde?

N = 11.586

Metode

Undersøgelsen indeholder svar fra lærere og børnehaveklasseledere i folkeskolen. Spørgeskemaet, der danner baggrund for undersøgelsens resultater, blev udsendt den 11. december 2023 til samtlige 45.247 lærere og børnehaveklasseledere, der på det tidspunkt var medlem af foreningen. I alt har 11.795 medlemmer besvaret spørgeskemaet inden undersøgelsen blev afsluttet 15. januar 2024. Undersøgelsen er gennemført som et online spørgeskema i SurveyXact. Medlemmerne er inviteret pr. e-mail og der er udsendt i alt tre påmindelser pr. e-mail i undersøgelsesperioden. Der er også sendt en påmindelse pr. sms til medlemmer under 40 år, for at hæve svarprocenten i netop den gruppe.

Repræsentativitet og statistisk usikkerhed

Årets undersøgelse er gennemført med en svarprocent på 27 pct. Der er foretaget en repræsentativitetsanalyse, der sammenligner de medlemmer, der er indsamlet svar fra, med hele populationen af medlemmer. Analysen sammenligner de to grupper på baggrundsvariablene køn, alder, region, stilling og skoletype. Analysen viser, at der er mindre forskelle, og at der i det indsamlede data er:

- En lille overrepræsentation af kvindelige medlemmer
- En overrepræsentation af medlemmer over 50 år og en underrepræsentation af medlemmer under 50 år
- En lille underrepræsentation af medlemmer, der arbejder i Region Hovedstaden, og en overrepræsentation af medlemmer, der arbejder i de øvrige regioner
- En lille underrepræsentation af medlemmer, der arbejder som lærere og dermed en lille overrepræsentation af medlemmer, der arbejder som børnehaveklasseledere
- En lille underrepræsentation af medlemmer, der arbejder på kommunale folkeskoler og dermed en lille overrepræsentation af medlemmer, der arbejder på specialskoler.

På trods af de mindre forskelle mellem de to grupper, er data i undersøgelsen ikke vægtet. Det valg er truffet ud fra fire begrundelser:

- Forskellene mellem stikprøven og populationen er små, og ved mange spørgsmål er forskellene i medlemmernes svar på tværs af baggrundsvariable også små eller ikke eksisterende. En vægtning ville derfor kun have en marginal indflydelse på hovedresultaterne.
- En vægtning vil kompromittere gennemsigtigheden i data. Data brydes op på kreds niveau og på andre baggrundsvariable og anvendes i foreningens arbejde. Hvis data vægtes, vil resultaterne variere, når det brydes op på baggrundsvariable. Det kan skabe unødigt usikkerhed og forvirring om resultaterne.
- Der er svar fra et meget stort udsnit af medlemmerne, og dermed en lav statistisk usikkerhed. En vægtning vil øge den statistiske usikkerhed, da vi tillægger mindre grupper en større vægt.
- Data fra 2019 og 2021/2022 havde samme skævheder og er ikke vægtet. Sammenligneligheden med tidligere år vil derfor blive kompromitteret ved at vægte data. Resultaterne fra 2019 er baseret på 12.290 svar og resultaterne fra 2021/22 er baseret på 15.916 svar.

Det høje antal svar sammenholdt med den gode svarprocent betyder, at den statistiske usikkerhed på resultaterne af årets undersøgelse ligger på under +/- 1 pct.

DANMARKS LÆRERFORENING

Vandkunsten 12
1467 København K

Telefon: 33 69 63 00